

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Θέμα πτυχιακής εργασίας
ΒΑΣΙΛΕΙΑ I, II και III

Εποπτεύων Καθηγητής: **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΟΓΛΟΥ**
Προπτυχιακός φοιτητής: **ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΣΟΥΝΗΣ**
Αριθμός μητρώου: 2011050
Καλαμάτα 2017

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Πτυχιακή μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όνομα & Επώνυμο Συγγραφέα (Με Κεφαλαία): ΜΠΟΥΣΟΥΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Υπογραφή (Ολογράφως, χωρίς μονογραφή):

Ημερομηνία (Ημέρα – Μήνας – Έτος): 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται: 1) τη σημασία της Επιτροπής της Βασιλείας 2) τη σημασία της Βασιλείας I, II και III και 3) την παρουσίαση μελέτης της περίπτωσης κάθε πλαισίου. Αρχικά, θα γίνει η αναφορά στην έννοια της Επιτροπής της Βασιλείας. Έπειτα, θα γίνει ανάλυση του θέματος. Θα αναφερθούμε στα πλεονεκτήματα, στα μειονεκτήματα και του και πώς η εφαρμογή τους επηρέασαν την οικονομία. Θα παρουσιάσουμε το σκοπό της δημιουργίας του, τα πλεονεκτήματα, τους φραγμούς και τη δομή του. Τέλος, η μελέτη της περίπτωσης που παρουσιάζουμε, μας δείχνει την εφαρμογή των τριών διαφορετικών πλαισίων, όπου καταλήγουμε σε πραγματικά συμπεράσματα για το εάν συνεισέφερε στην οικονομία ή όχι.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της εργασίας είναι να κατανοήσουμε τι είναι η Επιτροπή της Βασιλείας, καθώς και τι είναι η Βασιλεία I, II, και III. Επιπλέον, θέλουμε να μάθουμε ποιες είναι οι διαφορές και ποια τα πλεονεκτήματα και μειονεκτηματά τους. Με αυτό τον τρόπο καταλαβαίνουμε για ποιο λόγο μετά τη Βασιλεία I θεσπίστηκαν τα πλαίσια της Βασιλείας II και της Βασιλείας III.

ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Το έναυσμα για την έρευνα της εργασίας ήταν το βιβλίο του Γκόρτσος Χ. «Βασιλεία III»: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας ήταν να ενημερωθώ από πανεπιστημιακούς καθηγητές, καθώς και με τραπεζικούς υπαλλήλους σε τμήματα της τραπεζής. Επιπλέον, διάβασα βιβλία και διδακτορικά πάνω στα πλαίσια της Βασιλείας. Τέλος, ενημερώθηκα από πηγές του διαδικτύου.

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΩΝ

Ελληνικά:

ΕΤΣ: Εποπτεία του Τραπεζικού Συστήματος (Basel Committee on Banking Supervision)

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΣΚΕ: Σταθμισμένο κατά Κίνδυνο Ενεργητικό

ΤΔΔ: Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements)

Αγγλικά:

FIXBIS: Fixed-Rate Investment Instruments

UBS: Union Bank of Switzerland

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1ο

1.Εισαγωγή

Κεφάλαιο 2ο

2. Η Επιτροπή της Βασιλείας

2.1. Σκοπός της Επιτροπής της Βασιλείας

2.2. Τα μέσα υλοποίησης των σκοπών

Κεφάλαιο 3ο

3.Βασιλεία I

3.1. Ιστορική αναδρομή

3.2. Οι στόχοι της Βασιλείας I

3.3. Μη επαρκές το πλαίσιο της Βασιλείας I

Κεφάλαιο 4ο

4.Βασιλεία II

4.1. Οι στόχοι της Βασιλείας II

4.2. Μη επαρκές το πλαίσιο της Βασιλείας II

4.3. Τι αλλάζει και τι όχι από τη μετάβαση της Βασιλεία I στη

Βασιλεία II

4.3.1. Τι αλλάζει από τη μετάβαση της Βασιλεία I στη Βασιλεία

II

4.3.2. Τι δεν αλλάζει από τη μετάβαση της Βασιλεία I στη

Βασιλεία II

Κεφάλαιο 5ο

5.Επιπτώσεις της Βασιλείας II

Κεφάλαιο 6ο

6.Βασιλεία III

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

- 6.1. Οι στόχοι της Βασιλείας III
- 6.2. Τα πλεονεκτήματα του πλαισίου της Βασιλείας III
- 6.3. Οι επιπτώσεις του πλαισίου της Βασιλείας III

Κεφάλαιο 7ο

7. Συμπεράσματα

Πηγές

Κεφάλαιο 1ο

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία βασίζεται στην ανάπτυξη και κατανόηση του συστήματος Βασιλεία I, II και III.

Η ονομασία προέρχεται από την ομώνυμη πόλη της Ελβετίας, όπου έχει την έδρα της η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών¹ (Bank for International Settlements) όπου είναι ένας διεθνής οργανισμός που αποτελείται από κεντρικές τράπεζες διαφόρων χωρών, ιδρύθηκε με την Συμφωνία της Χάγης το 1930 και επιδιώκει τη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και την παροχή διευκολύνσεων για διεθνείς χρηματοδοτικές πράξεις. Η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) δεν ελέγχεται από καμία κυβέρνηση ενώ έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

1. Παρέχει χρηματοοικονομικές υπηρεσίες στις κεντρικές τράπεζες και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς, συμβουλεύοντάς τους στη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων και των αποθεμάτων τους σε χρυσό.
2. Παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις συνήθως με τη μορφή ενυπόθηκων δανείων έναντι χρυσού και άλλων εγγυήσεων όπως καταθέσεων σε συνάλλαγμα.

---

¹ Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών

Αποτελεί κέντρο έρευνας και θέσπισης κανόνων για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς έχει αναλάβει την υποστήριξη της επιτροπής Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision). Η Επιτροπή αυτή: α) αποτελεί ένα διεθνές βήμα συζήτησης για ειδικά προβλήματα εποπτείας, β) συντονίζει τις εθνικές εποπτικές αρχές για τον έλεγχο των πολυεθνικών τραπεζικών ομίλων, γ) θέτει εποπτικούς κανόνες κύρια για το δείκτη φερεγγυότητας και επιδιώκει τη διεθνή σύγκλιση στο θέμα της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων.

Είναι κέντρο νομισματικής και οικονομικής έρευνας καθώς συγκεντρώνει και δημοσιεύει στοιχεία για τις εξελίξεις στις διεθνείς χρηματοδοτικές αγορές, ενώ τηρεί μία βάση οικονομικών δεδομένων στην οποία έχουν πρόσβαση οι συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες.

Παρέχει χρηματοοικονομική στήριξη σε κράτη που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα σε συνεργασία με το ΔΝΤ και τις άλλες κεντρικές τράπεζες.

3. Επίσης διαθέτει χρηματοπιστωτικά προϊόντα που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη διαχείριση της ρευστότητας των κεντρικών τραπεζών και των πολυεθνικών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, όπως τα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα σταθερού εισοδήματος² (FIXBIS, Fixed-Rate Investment Instruments).

Βασίζεται στην Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία του Τραπεζικού Συστήματος (Basel Committee on Banking Supervision). Η Επιτροπή ιδρύθηκε το 1974 με στόχο τη διαμόρφωση προτύπων εποπτείας και κατευθυντηρίων οδηγιών για τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.

Το 1988 η Επιτροπή εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης με την ονομασία Basel Capital Accord. Το 1998 εκδόθηκε το πλαίσιο εποπτείας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος με την ονομασία Βασιλεία I. Στόχος ήταν η αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου³ μέσω της θέσπισης ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Στην αρχή της δεκαετίας του 2000 το πλαίσιο Βασιλεία II, το οποίο αντικατέστησε τη Βασιλεία I, αποσκοπούσε στην πληρέστερη απεικόνιση των αναλαμβανομένων κινδύνων από τα πιστωτικά ιδρύματα και στη σύνδεση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους κινδύνους αυτούς.

Τέλος, στο πλαίσιο Βασιλεία III το 2010, παρουσιάζονται τα κανονιστικά πρότυπα που αφορούν την κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα των τραπεζών.

---

² Ομολογίες με ληκτότητα (ή ωρίμανση) (term to maturity) από 1 ως 5 έτη θεωρούνται βραχυπρόθεσμες (short term bonds)

³ Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος απώλειας μιας χρηματικής αμοιβής ενός επενδυτή, που οφείλεται στην αδυναμία ενός δανειστή να αποπληρώσει ένα δάνειο ή να εκπληρώσει μία συμβατική υποχρέωσή του.

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι στενά συνδεδεμένος με την αναμενόμενη απόδοση μιας επένδυσης, με τα ομόλογα να αποτελούν το πιο αξιοσημείωτο παράδειγμα. Όσο υψηλότερος είναι ο αντιληπτός πιστωτικός κίνδυνος, τόσο υψηλότερα θα είναι τα απαιτούμενα επιτόκια.

Οι επενδυτές αντισταθμίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο μέσω της απαίτησης καταβολής τόκων από την μεριά του οφειλέτη.

BANK FOR
INTERNATIONAL
SETTLEMENTS

Κεφάλαιο 2°

2. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Η Επιτροπή της Βασιλείας ήταν η κινητήρια δύναμη για τον εκσυγχρονισμό, τη διαμόρφωση και τη σταδιακή σύγκλιση των εποπτικών συστημάτων που διέπουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή της Βασιλείας έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία του σύγχρονου παγκόσμιου εποπτικού «δικαίου» και αντιμετώπισε πρώτη τις προκλήσεις του σύγχρονου μεταβαλλόμενου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, εστιάζοντας στα κυριότερα εποπτικά προβλήματα, όπως αυτά αναδείχθηκαν μέσα από συγκεκριμένες τραπεζικές κρίσεις, θέτοντας τις βάσεις για τη συστηματοποίηση της εποπτείας του τραπεζικού τομέα. Κύρια αποστολή της Επιτροπής είναι η διαμόρφωση κανόνων, σε διεθνές επίπεδο, μέσω των οποίων να καταστεί δυνατή η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος.

Η Επιτροπή της Βασιλείας, η οποία εδρεύει στην ελβετική πόλη της Βασιλείας, δεν είναι διεθνής κυβερνητικός οργανισμός, αλλά μία οργάνωση

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί υπό τη διοικητική αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών. Συστάθηκε στις 8 Οκτωβρίου 1974 με απόφαση των Διοικητών των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών του G-10 και του Διοικητή της κεντρικής τράπεζας της Ελβετίας. Η οργανωτική και λειτουργική της δομή είναι ημιεπίσημη και τα κείμενα που παράγει ανήκουν στο χώρο του «ήπιου διεθνούς δικαίου». Οι λόγοι συμμόρφωσης των εθνικών κρατών με τις προτάσεις της επιτροπής είναι η άσκηση πιέσεων και πολιτικών επιρροών από τα μέλη της.

Τα μέλη της Επιτροπής της Βασιλείας είναι:

Τα είκοσι κράτη μέλη του G-20 (οι ΗΠΑ εκπροσωπούνται από το «Board of Governors» του «Federal Reserve System» και από τη «Federal Reserve Bank of New York»), τα δύο κράτη μέλη που έχουν καθεστώς παρατηρητή στις Συνόδους Κορυφής του G-20 (Ισπανία και Ολλανδία), τα τρία μέλη του G-10 που δεν είναι μέλη του G-20 (Βέλγιο, Ελβετία και Σουηδία, και το Λουξεμβούργο, το Hong Kong και η Σιγκαπούρη).

2.1. Σκοπός της Επιτροπής της Βασιλείας

Ο κύριος σκοπός συνίσταται στη συμβολή και διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος.

Η Επιτροπή της Βασιλείας επιδιώκει παράλληλα τρεις επικουρικούς σκοπούς:

1. τη διασφάλιση συνθηκών ανταγωνιστικής ισότητας (σε ότι αφορά το εποπτικό καθεστώς) μεταξύ των διεθνών τραπεζών που εδρεύουν στα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται στην επιτροπή,
2. τη διασφάλιση συνθηκών ανταγωνιστικής ισότητας (και πάλι σε ότι αφορά το εποπτικό καθεστώς) μεταξύ των διεθνών τραπεζών αφενός

και των διεθνών επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών αφετέρου, και

3. τη διατύπωση θέσεων για διάφορα θέματα που αφορούν τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, αλλά δεν άπτονται άμεσα της διασφάλισης της σταθερότητάς του.

Ο σκοπός της Επιτροπής είναι να ενθαρρύνει τη σύγκλιση προς κοινές προσεγγίσεις και πρότυπα. Ο Dieter Kerwer αναφέρει ότι «η Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών δεν είναι ένας κλασικός πολυμερής οργανισμός. Δεν έχει καμία ιδρυτική συνθήκη και δεν εκδίδει δεσμευτικούς κανονισμούς. Κατά μείζονα λόγο, η κύρια λειτουργία της είναι να δρα ως ένα ανεπίσημο ελεύθερο βήμα (forum) ώστε να βρίσκει λύσεις πολιτικής και να γνωστοποιεί πρότυπα».

2.2. Τα μέσα υλοποίησης των σκοπών

Το κύριο μέσο υλοποίησης των σκοπών που επιδιώκει η επιτροπή της Βασιλείας είναι η έκδοση εκθέσεων, στις οποίες περιέχονται κανόνες «μαλακού δικαίου»⁴. Από το έργο της ξεχωρίζουν τα λεγόμενα «κονκορδάτα» (Basel Concordats) του 1975 και 1981 που εισήγαγαν την έννοια της ενοποιημένης εποπτείας και έθεσαν τις ελάχιστες αρχές συνεργασίας και κατανομής αρμοδιοτήτων, περισσότερων αρμόδιων αρχών για την εποπτεία των τραπεζών με διασυννοιακή δράση. Τα Σύμφωνα της Βασιλείας (Basel Accords), γνωστά ως Βασιλεία I, Βασιλεία II και Βασιλεία III αντίστοιχα, αποτελούν την πρώτη διεθνώς οργανωμένη προσπάθεια δημιουργίας ενός κοινού συστήματος υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκαλεί η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα. Χωρίς όμως, η Επιτροπή, να έχει τη δικαιοδοσία να επιβάλλει προτάσεις, παρόλο που τα

---

⁴Ο αγγλικός όρος είναι «SoftLaw» και η ερμηνεία του είναι όμοια με τον όρο «ήπιο διεθνές δίκαιο».

περισσότερα κράτη-μέλη (και άλλες χώρες) τείνουν να ενσωματώνουν τις πολιτικές της. Αυτό σημαίνει ότι οι εισηγήσεις επιβάλλονται μέσω εθνικών (ή ευρωπαϊκών στην περίπτωση της Ελλάδας) νόμων και κανονισμών, παρά ως αποτέλεσμα συστάσεων της Επιτροπής.

Τέλος, σημαντική είναι η συνεισφορά της Επιτροπής στη διαμόρφωση των σύγχρονων εθνικών συστημάτων εποπτείας, γνωστές ως «θεμελιώδεις αρχές για την αποτελεσματική εποπτεία της τραπεζικής δραστηριότητας» (core principle for effective banking supervision).

Κεφάλαιο 3^ο

3. Βασιλεία I

3.1. Ιστορική αναδρομή

Η Βασιλεία I είναι ο όρος που αναφέρεται σε ένα κύκλο διαβουλεύσεων από κεντρικούς τραπεζίτες από όλο τον κόσμο. Η ανάγκη επίτευξης μίας διεθνούς συμφωνίας στο παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα για την ενίσχυση της σταθερότητας και την εξάλειψη των ανταγωνιστικών ανισοτήτων που προέκυπταν από την εφαρμογή διαφορετικών εποπτικών καθεστώτων, ήταν το έναυσμα για να ξεκινήσουν μακροχρόνιες διαβουλεύσεις ώστε η επιτροπή να καταλήξει στην υιοθέτηση του πρώτου κανονιστικού πλαισίου γνωστού ως η “Συμφωνία της Βασιλείας I” (Basel Accord I, 1988) και επιβλήθηκε δια νόμου στην Ομάδα των Δέκα Χωρών το 1992, με τις Ιαπωνικές τράπεζες να επιτρέπουν μια εκτεταμένη μεταβατική περίοδο. Η Βασιλεία I έδωσε έμφαση στις κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς από την εποπτική διάσταση, καθώς το κεφάλαιο αποτελεί την τελευταία

«αμυντική γραμμή» του πιστωτικού ιδρύματος για την απορρόφηση των ενδεχόμενων ζημιών όταν τα διάφορα αποθεματικά που έχουν εξαντληθεί και η διαχείριση των κινδύνων διακρίνεται ανεπαρκής, έτσι ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα των καταθετών του. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις προσδιορίζονται αρχικά έναντι του πιστωτικού κινδύνου και αργότερα έναντι των κινδύνων αγοράς.

3.2. Οι στόχοι της Βασιλείας I

Το εποπτικό πλαίσιο υπέστη πλήθος προσαρμογών προκειμένου να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος με αποκορύφωμα το 1996 με την έκδοση της έκθεσης «τροποποίηση του συμφώνου για την κεφαλαιακή επάρκεια με στόχο την ενσωμάτωση των κινδύνων αγοράς» με την καθιέρωση ομοιόμορφων μεθόδων, βάσει τόσο μιας τυποποιημένης προσέγγισης, όσο και μιας προσέγγισης που βασίζεται στα εσωτερικά συστήματα των τραπεζών για τη διαβάθμιση του κινδύνου αγοράς, ενός εναλλακτικού ορισμού των ιδίων κεφαλαίων για την εκπλήρωση των εν λόγω κεφαλαιακών απαιτήσεων και μόνο.

Δηλαδή, οι αρχικές διατάξεις του εν λόγω συμφώνου (1988) αφορούσαν:

1. την καθιέρωση μιας ομοιόμορφης μεθόδου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών για την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο χώρας, τόσο από στοιχεία του ενεργητικού του ισολογισμού τους, όσο και από στοιχεία εκτός ισολογισμού, η οποία βασιζόταν σε συγκεκριμένους προκαθορισμένους συντελεστές στάθμισης - «τυποποιημένη προσέγγιση», και

2. τον καθορισμό των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα οποία οι τράπεζες δύνανται να εκπληρώσουν τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις έναντι αυτών των κινδύνων.

Η Βασιλεία I αρχικά επικεντρώθηκε στον πιστωτικό κίνδυνο. Στοιχεία του ενεργητικού των τραπεζών ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν σε πέντε κατηγορίες με βάση τον πιστωτικό κίνδυνο, έχοντας βάρος κινδύνου μηδέν (για παράδειγμα το εγχώριο κυρίαρχο χρέος), 10%, 20%, 50% και ως 100% (αυτή η κατηγορία έχει ως παράδειγμα το δημόσιο χρέος). Οι τράπεζες με διεθνή παρουσία απαιτείται να διαθέτουν κεφάλαιο ίσο με το 8% των κινδυνοβαρών στοιχείων του ενεργητικού τους. Ο σημαντικότερος παράγοντας για τη Διαχείριση Κινδύνων που τέθηκε από τις Εποπτικές Αρχές είναι η Κεφαλαιακή Επάρκεια, που στοχεύει να θέσει ελάχιστο επίπεδο ιδίων κεφαλαίων που πρέπει να έχει κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο.

Για πρώτη φορά συνδέεται το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων με τον Πιστωτικό Κίνδυνο και καθιερώνεται ο συντελεστής φερεγγυότητας για την αντιμετώπιση του Πιστωτικού Κινδύνου. Επομένως, ο Συντελεστής Φερεγγυότητας ορίζεται ως ο λόγος των Ιδίων Κεφαλαίων του Πιστωτικού Ιδρύματος προς τα στοιχεία του Ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία σταθμισμένα με τον κίνδυνό τους. Η ελάχιστη τιμή του Συντελεστή καθιερώθηκε στο 8% και είναι σχεδιασμένος να καλύπτει τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου σε όλες τις μορφές. Έτσι το Σύμφωνο της Βασιλείας επέβαλλε ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, 8%, και εναρμόνισε για πρώτη φορά το διεθνές εποπτικό σύστημα. Ο υπολογισμός του προκύπτει με τον ίδιο τρόπο, όπως και ο συντελεστής φερεγγυότητας, μόνο που σε αυτή την αναθεώρηση προστέθηκαν στο Σταθμισμένο Ενεργητικό στοιχεία από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, ώστε να αντιπροσωπεύεται και ο κίνδυνος αγοράς επιπλέον

του Πιστωτικού Κινδύνου. Τα στοιχεία αυτά σταθμίζονται ανάλογα με τον κίνδυνο που προέρχεται από τη μεταβολή τιμών συναλλάγματος, μετοχών, επιτοκίων και άλλων παραμέτρων της αγοράς. Η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίστηκε από μεγάλη μεταβλητότητα στις παραμέτρους της αγοράς και του συναλλάγματος και ιδιαίτερα στα επιτόκια, με αποτέλεσμα αρνητικές επιπτώσεις στην κερδοφορία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Με αφορμή τη νέα χρηματοοικονομική κατάσταση οι Εποπτικές Αρχές επέκτειναν τους ήδη υπάρχοντες κανόνες και θέσπισαν νέους, δίνοντας περισσότερο έμφαση στην εφαρμογή των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και στον Κίνδυνο Αγοράς με την επιβολή του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η εποπτεία του Κινδύνου Αγοράς είναι πιο περίπλοκη από αυτή του Πιστωτικού Κινδύνου επειδή υπάρχει πιθανότητα σφάλματος με τη διπλή μέτρηση κινδύνου, αφού δεν πρόκειται για αθροιστική. Είναι γνωστό ότι ο βασικός τρόπος αντιμετώπισης κινδύνου σε χαρτοφυλάκιο είναι η διαφοροποίησή του. (Για παράδειγμα, ο κίνδυνος αγοράς σε ένα χαρτοφυλάκιο που αποτελείται από 2 μετοχές δεν ισούται με το αλγεβρικό άθροισμα των κινδύνων αγοράς 2 χαρτοφυλακίων που το καθένα αποτελείται από μία από τις δύο μετοχές. Οι εποπτικές αρχές πρέπει επομένως να επιτρέψουν το συμψηφισμό θέσεων σε αξιόγραφο με υψηλή αρνητική συσχέτιση ώστε να αναγνωρίζουν τη βασική τεχνική αντιστάθμισης κινδύνου).

Το 1996, το Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας επέτρεπε στα Πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικά μοντέλα βασισμένα στη μεθοδολογία της Μέγιστης Δυνητικής Ζημίας (Value at Risk). Η μέθοδος αυτή μας δίνει αποτελέσματα που αφορούν τον υπολογισμό του κινδύνου αγοράς ενός χαρτοφυλακίου και των συνεπαγόμενων κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η συνθήκη αυτή έγινε νόμος στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες τον Ιούνιο του 1998, ενώ στην Ελλάδα ψηφίσθηκε αργότερα. Στη δεκαετία του 1990 εμφανίστηκαν περιπτώσεις καταστροφικών ζημιών σε Πιστωτικά Ιδρύματα εξαιτίας κινδύνων που δεν προέρχονταν ούτε από

αθέτηση εκπλήρωσης υποχρέωσης από αντισυμβαλλόμενο, ούτε από μεγάλη μεταβλητότητα παραγόντων αγοράς, αλλά από ατέλειες του πλαισίου λειτουργίας. Με αφορμή κάποιες χρηματοοικονομικές δυσλειτουργίες και πτωχεύσεις σε Πιστωτικά Ιδρύματα γεννήθηκε η ανάγκη διαχείρισης ενός πρωτοεμφανιζόμενου τύπου κινδύνου, του λεγόμενου Λειτουργικού Κινδύνου⁵. Τα αποτελέσματα από την επιβολή των κανόνων του Συμφώνου ήταν σημαντικά και δεν άργησαν να φανούν στο τραπεζικό σύστημα με την αύξηση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, καθώς επίσης και με τη δημιουργία εποπτικών συνθηκών ισότιμου ανταγωνισμού. Παρ' όλα αυτά όμως, με τις νέες εξελίξεις ήταν απαραίτητη η αναθεώρησή του.

Σημαντικές χρηματοοικονομικές εξελίξεις περιόρισαν την αποτελεσματικότητά του, καθώς ουσιαστικά βασιζόταν σε μια όχι και τόσο ευέλικτη μεθοδολογία σταθμίσεων πιστωτικού κινδύνου. Η απουσία σημαντικών διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ανάλογα με το ύψος του κινδύνου, οδήγησε πολλές τράπεζες στη χρήση του «εποπτικού arbitrage». Σε αυτή την περίπτωση επιτυγχάνεται η αύξηση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρηματικών δανείων χαμηλής διαβάθμισης, χωρίς την ταυτόχρονη αύξηση των απαιτούμενων κεφαλαίων. Έτσι, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων μιας τράπεζας υποβαθμίζεται, χωρίς την παράλληλη αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των προβλέψεων. Το 1999, η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα το αναθεωρημένο έγγραφο του 1988 προς σχολιασμό σε θέματα πιστωτικού κινδύνου. Το νέο κείμενο οδήγησε σε συνεχείς διαβουλεύσεις μεταξύ των κεντρικών φορέων. Η βασική μεθοδολογία του πρώτου αναθεωρημένου Συμφώνου της Βασιλείας αφορά άμεσα τα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου, δηλαδή μικρότερου πιστωτικού κινδύνου

---

⁵ Λειτουργικός ή επιχειρησιακός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει μία επιχείρηση κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας και οφείλεται στον ανθρώπινο παράγοντα. Ο επιχειρησιακός κίνδυνος δεν έχει σχέση με τον κεφαλαιακό, τον πιστωτικό ή τον συστημικό κίνδυνο. Περιλαμβάνει τα προβλήματα που παρουσιάζονται στις εσωτερικές διεργασίες, στις εργασιακές σχέσεις, στα συστήματα μιας επιχείρησης και γενικά αφορά κάθε δυσλειτουργία που οφείλεται στον άνθρωπο.

είναι οι Κεντρικές Κυβερνήσεις και Κεντρικές Τράπεζες, και στη συνέχεια ακολουθούν τα Πιστωτικά Ιδρύματα και οι Επιχειρήσεις. Επίσης, οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου για έκθεση έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και τραπεζών θα βασίζονται σε διαχωρισμό των κρατών ανάλογα με τα στοιχεία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ θα ανήκουν σε Α' Ζώνη πιστωτικού κινδύνου, ενώ τα λοιπά κράτη θα είναι σε Β' Ζώνη υψηλότερου κινδύνου. Επίσης, οι βραχυπρόθεσμες διατραπεζικές τοποθετήσεις ορίζονται σε 12 μήνες. Από το 1988 αυτό το πλαίσιο έχει σταδιακά παρουσιαστεί στα 13 μέλη της G-10 -πρόσφατα περιέλαβε 3 χώρες-. Πολλές άλλες χώρες, αριθμούμενες πάνω από 100, έχουν υιοθετήσει τουλάχιστον κατ' όνομα τις αρχές που υπαγορεύονται από τη Βασιλεία Ι. Η αποτελεσματικότητα με την οποία εφαρμόζονται, ποικίλλει ακόμη και μεταξύ κρατών της G-10.

Συνοψίζοντας, το Σύμφωνο της Βασιλείας, ως προς τη δομή του, στηρίζεται σε τέσσερις πυλώνες (pillars). Ο πρώτος, γνωστός ως «Constituents of Capital», προσδιορίζει ποια είδη κεφαλαίου προσμετρώνται στα αποθεματικά και τι ποσοστό κάθε είδους πρέπει οι τράπεζες να διατηρούν. Το Σύμφωνο αναφέρεται σε δυο είδη (tiers) αποθεματικών: στο tier 1 ανήκουν όλα τα ρευστά και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία ενώ στον tier 2 ανήκουν υβριδικοί τίτλοι, ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και πιθανά κέρδη από πώληση ακινήτων. Για την τήρηση των οδηγιών της Βασιλείας απαιτείται τα δυο είδη αποθεματικών να τηρούνται σε ίση αξία (σε δολάρια). Ο δεύτερος πυλώνας, «Risk Weighting», αφορά στη θέσπιση ενός συστήματος αξιολόγησης του κινδύνου στο ενεργητικό των τραπεζών και περιλαμβάνει πέντε κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία βαρύνεται με συντελεστή 0% και περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού χωρίς καθόλου κίνδυνο, σύμφωνα με τη Βασιλεία Ι, όπως είναι τα μετρητά. Η δεύτερη κατηγορία βαρύνεται με συντελεστή 20% και αφορά στοιχεία με μικρό κίνδυνο, όπως είναι χρέος τράπεζας χώρας-μέλους του ΟΟΣΑ. Στην τρίτη κατηγορία ο συντελεστής αυξάνεται στο 50% και περιλαμβάνει μόνο

στεγαστικά δάνεια, ενώ στην τέταρτη κατηγορία ο συντελεστής φτάνει το 100% και περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που εμπεριέχουν εξαιρετικά μεγάλο κίνδυνο, όπως είναι απαιτήσεις σε τράπεζες χωρών μη μελών του ΟΟΣΑ. Η πέμπτη είναι ειδική κατηγορία και περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που μπορεί να βαρύνονται με οποιοδήποτε συντελεστή αλλά κατά την κρίση της τράπεζας πρέπει να κατηγοριοποιηθούν ξεχωριστά. Στον τρίτο πυλώνα «A Target Standard Ratio», ενοποιούνται οι δυο προηγούμενοι. Ο πυλώνας αυτός απαιτεί οι τράπεζες που ακολουθούν τη Βασιλεία I, να διατηρούν στοιχεία ενεργητικού που βαρύνονται με τους συντελεστές του πυλώνα 2, έως και 8% του συνολικού ενεργητικού τους. Το ποσοστό αυτό θεωρείται επαρκές για να καλύψει τις ελάχιστες απαιτήσεις σε κεφάλαιο και να θωρακίσει το τραπεζικό σύστημα από ενδεχόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Στον τέταρτο πυλώνα «Transitional and implementing arrangements», η Επιτροπή της Βασιλείας ζητά από τις κεντρικές τράπεζες των μελών της να δημιουργήσουν ένα ισχυρό εποπτικό σύστημα που θα διασφαλίζει την εφαρμογή των οδηγιών της. Με τη δημοσιοποίηση του Συμφώνου της Βασιλείας, αρκετές χώρες μη μέλη της Επιτροπής Βασιλείας υιοθέτησαν τις οδηγίες και εφάρμοσαν τις πρακτικές. Αν και οι οδηγίες της Βασιλείας I ξεκάθαρα απευθύνονταν σε αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς η εφαρμογή τους σε αναπτυσσόμενες θα είχε αμφίβολα αποτελέσματα, πολλές αναδυόμενες αγορές είδαν στην Βασιλεία I μια ευκαιρία να αποδείξουν οικονομική σταθερότητα και ευρωστία, και επομένως να διεκδικήσουν φθηνότερο χρήμα. Αυτό ακριβώς αποτέλεσε και πηγή κριτικής στην Βασιλεία I, καθώς δεν είχε προβλέψει ότι αναδυόμενες αγορές θα την εφαρμόζαν με αποτέλεσμα να επιβαρύνει με μεγαλύτερο κίνδυνο τις τράπεζες των χωρών αυτών. Η συνεχιζόμενη οικονομική αστάθεια και οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις της δεκαετίας του 1990 οδήγησαν την Επιτροπή της Βασιλείας στην αναθεώρηση και συμπλήρωση του κειμένου της Βασιλείας I. Το 1999, η Επιτροπή εξέδωσε το «Αναθεωρημένο πλαίσιο για την διεθνή σύγκλιση στη μέτρηση κεφαλαίου και ελάχιστων κεφαλαιακών

απαιτήσεων» (A Revised Framework on International Convergence of capital measurement and capital Standards), η οποία σε συνέχεια της πρώτης ονομάστηκε Βασιλεία II (Balin, 2008).

3.3.Μη επαρκές το σύστημα της Βασιλείας I

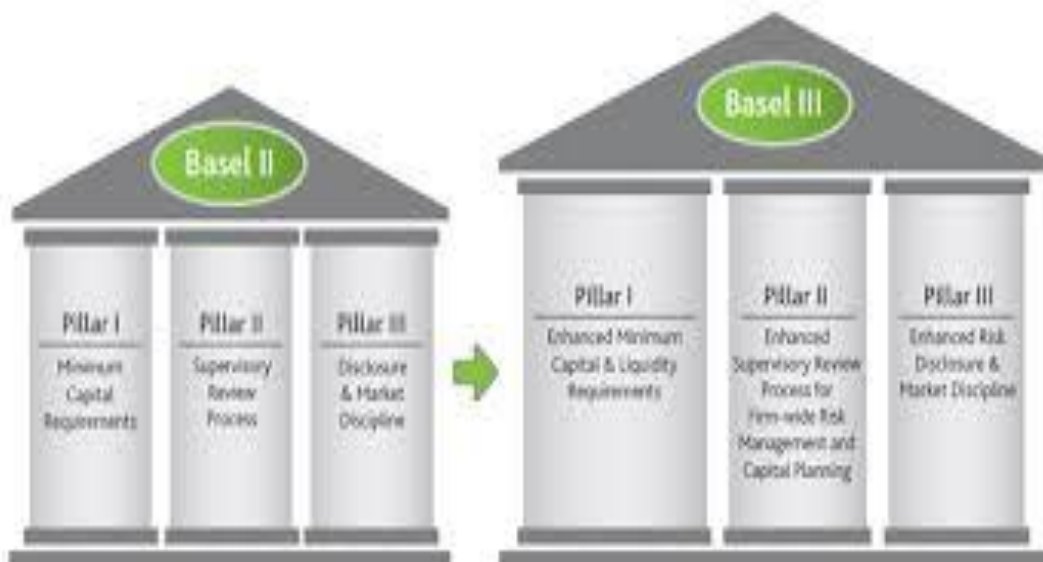
Παρόλο που το σύμφωνο της Βασιλείας I έθεσε ένα πρώτο πλαίσιο εναρμόνισης κεφαλαιακών απαιτήσεων και κοινών κανόνων εποπτείας και η αποδοχή που έλαβε, ιδίως, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες, καθώς οι διατάξεις που ψηφίστηκαν ενσωματώθηκαν στο θεσμικό τους πλαίσιο για την τραπεζική εποπτεία, αποτέλεσε αντικείμενο έντονης κριτικής, κυρίως, γιατί παρουσίασε τα παρακάτω σημαντικά μειονεκτήματα:

1. το εποπτικό πλαίσιο δημιούργησε σημαντικές στρεβλώσεις και αναποτελεσματικότητες στην εκτίμηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων καθώς προβλεπόταν η σχεδόν αυθαίρετη ταξινόμηση των στοιχείων του ενεργητικού σε κατηγορίες κινδύνου με παράλληλη στάθμιση των στοιχείων αυτών με συντελεστές που δεν απέδιδαν το πραγματικό επίπεδο έκθεσης στον πιστωτικό κίνδυνο,
2. προνομιακή μεταχείριση των κρατικών τίτλων που τους κατέτασσε στην κατώτερη ζώνη κινδύνου. Οι αθετήσεις όμως αρκετών κρατικών υποχρεώσεων κυρίως της Λατινικής Αμερικής, απέδειξαν ότι οι κρατικοί τίτλοι χρέους δεν μπορούσαν να θεωρούνται επένδυση μηδενικού κινδύνου,
3. δεν αναγνωριζόταν το αποτέλεσμα ενδεχόμενης διαφοροποίησης που θα μπορούσε να μειώσει τον πραγματικό συνολικό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου, καθώς το εποπτικό πλαίσιο θεωρούσε το συνολικό κίνδυνο ενός χαρτοφυλακίου ως το άθροισμα των επιμέρους του στοιχείων,

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

4. δεν λάμβανε υπόψη τους άλλους κινδύνους πέραν του πιστωτικού και του κινδύνου αγοράς,
5. οι τράπεζες, σταδιακά άρχισαν να κάνουν τιτλοποίηση απαιτήσεων για την αποφυγή κεφαλαιακών υποχρεώσεων,
6. δεν εξομαλύνονταν οι διαφορές στα λογιστικά, φορολογικά και νομικά συστήματα των διεθνών τραπεζών με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανταγωνιστικές ανισότητες,
7. οι κανόνες σχεδιάστηκαν κυρίως για την εποπτεία των διεθνών τραπεζών που δραστηριοποιούνταν στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των άλλων αναπτυγμένων βιομηχανικά χωρών.

Κεφάλαιο 4^ο

4. Βασιλεία II

Η επιτροπή της Βασιλείας, έχοντας εντοπίσει την ανάγκη τόσο της τροποποίησης των επιμέρους διατάξεων, όσο και της ενίσχυσης του περιεχομένου της, προχώρησε σε εκτεταμένες διαβουλεύσεις με τους φορείς της αγοράς για την τροποποίησή της, ώστε τον Ιούνιο του 2004 συνέταξε την τελική έκθεση με τίτλο «το νέο σύμφωνο της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια», «The new Basel Capital Accord», γνωστό ως «Βασιλεία II». Στην ίδια κατεύθυνση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δύο κοινοτικές οδηγίες 2006/48/EK και 2006/49/EK, σχετικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων τόσο των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσο και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, με τις οποίες θα έπρεπε να εναρμονιστούν οι πιστωτικοί οργανισμοί και οι επιχειρήσεις επενδυτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι γενικές διατάξεις και οι αρχές των οδηγιών αυτών ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία με το νόμο 3601/1.8.2007.

4.1. Οι στόχοι της Βασιλείας II

Οι βασικοί στόχοι των παραπάνω οδηγιών του θεσμικού πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας είναι:

- 1) να διαφυλάττει και να ενισχύει την πειθαρχία της αγοράς με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία και σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- 2) να μειώνει τις ανισότητες στις συνθήκες διεθνούς ανταγωνισμού μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων, με καθορισμό ομοιόμορφων διαδικασιών εποπτείας της κεφαλαιακής επάρκειας από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές,

- 3) η επιβολή ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων από τα πιστωτικά ιδρύματα κινδύνων, ώστε να αποτρέπεται ο κίνδυνος πτώχευσης.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η Βασιλεία II βασίζεται σε τρεις συμπληρωματικούς πυλώνες:

1. Ο πρώτος πυλώνας «Minimum Capital Requirements», αφορά τον καθορισμό του σκοπού στον οποίο αποβλέπει η διαδικασία της αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από της εποπτικές αρχές, καθώς και την θέσπιση των γενικών αρχών και κριτηρίων που διέπουν τη διαδικασία αυτή. Στις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις πλέον υπολογίζονται και τα στοιχεία ενεργητικού των θυγατρικών εταιριών, ώστε να αποφεύγεται η πρακτική που επικράτησε κατά τη Βασιλεία I όταν επιχειρήσεις προκειμένου να συγκαλύψουν στοιχεία ενεργητικού με υψηλό ρίσκο τα μεταβίβαζαν σε άλλες εταιρίες του ομίλου. Τράπεζες ή άλλες εταιρίες με συναφές αντικείμενο που ανήκουν στον ίδιο όμιλο και δραστηριοποιούνται διεθνώς, υποχρεωτικά σύμφωνα με τη νέα Συνθήκη, θεωρούνται ως μια ολότητα, μια ενιαία δράση στην οποία θα υπολογίζεται συνολικά ο πιστωτικός κίνδυνος. Επιπλέον, αναφέρεται, σε ένα νέο κίνδυνο που δεν είχε αναφερθεί στη Βασιλεία I, τον λειτουργικό κίνδυνο (operational risk). Πρόκειται για τον «κίνδυνο να επέλθουν ζημιές είτε εξαιτίας ανεπαρκών ή εσφαλμένων εσωτερικών διαδικασιών, συστημάτων, ανθρώπινου παράγοντα, είτε διαφόρων εξωτερικών γεγονότων». Σε αυτή την υποκατηγορία κινδύνων περιλαμβάνεται επίσης ο νομικός κίνδυνος ενώ δεν περιλαμβάνονται οι κίνδυνοι στρατηγικής και φήμης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Τέλος, αναφέρεται σε έναν ακόμα κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς (market risk). Ως κίνδυνος αγοράς ορίζεται «ο κίνδυνος απώλειας στοιχείων

ενεργητικού, εντός και εκτός ισολογισμού, που οφείλεται σε μεταβολές των τιμών της αγοράς» (international convergence of capital measurement and capital standards, 2006). Οι παράγοντες που επιδρούν στον κίνδυνο της αγοράς είναι κυρίως τα επιτόκια και ο κίνδυνος μεταβλητότητας (volatility risk). Η Βασιλεία II διαφοροποιεί τον τρόπο αντιμετώπισης του κινδύνου αγοράς ανάλογα με το αν ο τίτλος είναι σταθερής απόδοσης ή όχι (μετοχές, προϊόντα συναλλάγματος κλπ).

2. Ο δεύτερος πυλώνας αφορά τον καθορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου. Οι εποπτικές αρχές έχουν τη δικαιοδοσία να ελέγχουν την μέθοδο εκτίμησης αποθεματικών για την κεφαλαιακή επάρκεια από τις τράπεζες και αν κρίνουν ότι είναι αναποτελεσματική επεμβαίνει με αλλαγές ή ακόμη, μπορεί να επιβάλλει και κυρώσεις, όταν η τράπεζα εσκεμμένα αλλοιώνει το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας που της αντιστοιχεί. Στον δεύτερο πυλώνα επίσης, αναφέρεται η δυνατότητα των εποπτικών αρχών να δημιουργούν κεφάλαια πέρα από τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις που τηρούν οι τράπεζες, στην περίπτωση που οι τελευταίες παρατηρείται να μην υπακούουν στις οδηγίες των εποπτικών αρχών και να παρεκκλίνουν των οδηγιών της Βασιλείας II, ενώ οι εποπτικές αρχές διατηρούν το δικαίωμα να λαμβάνουν και έκτακτα μέτρα όταν παρατηρούν πτώση των αποθεματικών των τραπεζών κάτω από το ελάχιστο όριο.
3. Ο τρίτος πυλώνας αφορά την ενίσχυση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων. Έτσι ώστε, να αυξήσει την πειθαρχία με την ανάπτυξη μιας σειράς προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν να υπάρχει η δυνατότητα επαλήθευσης κρίσιμων πληροφοριών από τους ενδιαφερόμενους, σχετικά με το σκοπό της εφαρμογής, τα διαθέσιμα κεφάλαια, την

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

έκθεση στον κίνδυνο και τελικά την κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας

Σύμφωνα με τον Γκόρτσο «η αποτελεσματικότητα του πρώτου πυλώνα εξαρτάται καθοριστικά από την ικανότητα των εποπτικών αρχών να ελέγχουν την ορθή εφαρμογή τους μέσω των εξουσιών του δεύτερου πυλώνα. Επίσης, οι αυξημένες υποχρεώσεις δημοσιοποίησης στοιχείων του τρίτου πυλώνα διαμορφώνουν τα κατάλληλα κίνητρα για τη βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων που αναπτύσσουν οι τράπεζες».

	ΠΥΛΩΝΑΣ 1	ΠΥΛΩΝΑΣ 2	ΠΥΛΩΝΑΣ 3
Βασιλεία I	Απλός υπολογισμός συντελεστών στάθμισης και δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας	Απλή διαδικασία εποπτικής εξέτασης	Δημοσιοποίηση στοιχείων κατά βούληση
Βασιλεία II	Καινούργιο, εξελιγμένο και τεκμηριωμένο σύστημα για τον υπολογισμό του ελάχιστου δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που ενσωματώνει τον λειτουργικό κίνδυνο	Νέα λεπτομερής διαδικασία εποπτικής εξέτασης	Δημοσιοποίηση στοιχείων με λεπτομέρεια και ακρίβεια

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

	Περισσότερη ευαισθησία στην αξιολόγηση κινδύνου	Παρέμβαση εποπτικής αρχής για κινδύνους που δεν αντιμετωπίζονται στον Πυλώνα 1	
		Αξιολόγηση συστημάτων διαβάθμισης και συγκέντρωσης χαρτοφυλακίου	
	Δεν υπάρχουν αλλαγές για τον κίνδυνο αγοράς	Εκτιμήσεις κινδύνου μέσω προγραμμάτων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων	

4.2. Μη επαρκές το σύστημα της Βασιλείας II

Η νέα συνθήκη της Βασιλείας II αποδείχθηκε πως δεν ήταν αρκετή για να αποτρέψει την εκδήλωση της κρίσης που ξεκίνησε το 2007. Η νέα συνθήκη είχε αφετηρία τον Ιανουάριο του 2008, ενώ η κρίση είχε αρχίσει είδη να γιγαντώνεται. Επίσης, η λανθασμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων για την εφαρμογή της συνθήκης της Βασιλείας II ήταν καθοριστικός παράγοντας για την αποτυχία του πλαισίου.

4.3. Τι αλλάζει και τι όχι από τη μετάβαση της Βασιλείας I στη Βασιλεία II

4.3.1. Τι αλλάζει από τη μετάβαση της Βασιλείας I στη Βασιλεία II

1. Το πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο.
  - Νέες μέθοδοι
  - Τεχνικές άμβλυσης κινδύνου
  - Τιτλοποίηση
2. Εισαγωγή κεφαλαιακών υποχρεώσεων για το λειτουργικό κίνδυνο
3. Πυλώνας 2 και 3

4.3.2. Τι δεν αλλάζει από τη μετάβαση της Βασιλείας I στη Βασιλεία II

1. Το χαρτοφυλάκιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων πιστωτικού κινδύνου
2. Το ύψος του δείκτη ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων (8%)
3. Ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων (μικρή αλλαγή)
4. Ο υπολογισμός των κατά τον πιστωτικό κίνδυνο σταθμισμένων στοιχείων εκτός ισολογισμού (μικρή αλλαγή)
5. Το πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς (μικρή αλλαγή)

Κεφάλαιο 5°

Επιπτώσεις της Βασιλείας II

Ως χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα νοείται ο επιμερισμός των διαθέσιμων πόρων του χρηματοοικονομικού συστήματος στις πιο αποτελεσματικές επενδυτικές ευκαιρίες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Αυτό αφορά όλους τους παράγοντες του χρηματοοικονομικού συστήματος δηλαδή τις επιχειρήσεις διαμεσολάβησης (τράπεζες ή μη τραπεζικούς οργανισμούς που συγκεντρώνουν κεφάλαια), τις αγορές (χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές) καθώς και τα συστήματα υποστήριξης της αγοράς (συστήματα εκκαθάρισης, διακανονισμού και πληρωμών).

Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος είναι τρεις. Πρώτον, η αποτελεσματικότητα επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των συμμετεχόντων στο σύστημα, ούτως ώστε ο καθένας να αναλαμβάνει το μέρος του κινδύνου που έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί. Ο επιμερισμός δεν είναι μόνο διαστρωματικός αλλά και διαχρονικός. Δεύτερον, η διάχυση των πληροφοριών, ώστε αυτές να είναι διαθέσιμες και προσιτές σε όλους, και οι αντιθέσεις μεταξύ των οφειλετών και των δανειστών να επιλύονται μέσω της αγοράς. Τρίτον, η ισχυρή εταιρική διακυβέρνηση, η οποία θα επιλύει αποτελεσματικά τα προβλήματα εξουσιοδότησης (agency problem) που εμφανίζονται, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη κατανομή των διαθέσιμων πόρων. Αν οι εποπτικοί κανόνες είναι σχεδιασμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύονται οι τρεις παραπάνω παράγοντες τότε αναμένεται ότι θα ενισχυθεί και η οικονομική αποτελεσματικότητα. (Καλφάογλου, 2006)

Χρηματοοικονομική Σταθερότητα

Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, αυτή νοείται ως η ικανότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος να αντιστέκεται σε εξωτερικές ή εσωτερικές διαταραχές και να αντιμετωπίζει οικονομικές ανισορροπίες που προκαλούνται, η δε δυνατότητα αυτή πρέπει να καλύπτει το παρόν αλλά και να επεκτείνεται στο μέλλον. Ορισμένες φορές, η έννοια γίνεται καλύτερα κατανοητή αν ορισθεί η αντίθετη έννοια της «μη σταθερότητας». Η μη σταθερότητα είναι μια αλληλουχία γεγονότων που οδηγεί σε μια κρίση. Η κρίση μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως η αύξηση της διακύμανσης στην αγορά, η αδυναμία έκδοσης ή ρευστοποίησης χρεογράφων καθώς και πτωχεύσεις τραπεζών. Αν το χρηματοοικονομικό σύστημα είναι εξοπλισμένο με τους κατάλληλους μηχανισμούς απορρόφησης των παραγόντων που οδηγούν σε κρίση, τότε μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι το σύστημα διέπεται από χρηματοοικονομική σταθερότητα. Σε αυτή την περίπτωση απομακρύνεται ο κίνδυνος διαταραχών στη διαδικασία διαμεσολάβησης και αποτρέπεται η μη αποτελεσματική κατανομή των αποταμιεύσεων στις πιο αποδοτικές επενδυτικές ευκαιρίες.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη σταθερότητα είναι τρεις:

Πρώτον, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων.

Απαιτείται η καθιέρωση συστημάτων μέτρησης της έκθεσης του χρηματοοικονομικού συστήματος σε διάφορες μορφές κινδύνων, ο προσδιορισμός της οικονομικής ευρωστίας του μη χρηματοοικονομικού συστήματος (επιχειρήσεις, νοικοκυριά), καθώς και η σύνδεσή τους με μακροοικονομικές μεταβλητές. Είναι προφανές ότι η ανάλυση εστιάζεται στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα (μακρο-προληπτική ανάλυση) σε αντίθεση με την ανάλυση που εξετάζει σε κάθε μονάδα χωριστά (μικρο-προληπτική ανάλυση).

Δεύτερον, η δυνατότητα του τραπεζικού τομέα να απορροφά διαταραχές. Αυτό εξαρτάται από την αποδοτικότητα και κερδοφορία του συστήματος, την πολιτική προβλέψεων, την επάρκεια κεφαλαίων και τη ρευστότητα.

Τρίτον, ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσης όπου εξετάζονται οι πηγές μετάδοσης κρίσεων, δηλαδή οι διατραπεζικές σχέσεις και οι συσχετίσεις των χαρτοφυλακίων, καθώς και τα προληπτικά μέτρα που συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας μετάδοσης. Ενώ η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα είναι διαφορετικές έννοιες, από την ανάλυση των χαρακτηριστικών προκύπτει ότι είναι αλληλένδετες. Προφανώς, ένας υψηλός βαθμός αποτελεσματικότητας συμβάλλει στη σταθερότητα. Παράλληλα, η σταθερότητα είναι μια προϋπόθεση για μια ομαλή και αποδοτική λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος. (Καλφάογλου, 2006)

Εντούτοις, ενώ η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η αποδοτικότητα είναι σε γενικές γραμμές συμπληρωματικές, η εμπειρία έχει δείξει ότι υπάρχουν επίσης περιπτώσεις στις οποίες οι προσπάθειες να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα μπορούν να υπονομεύσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Το αντίστροφο μπορεί επίσης να ισχύει.

Η επίδραση της Βασιλείας II

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα είναι η δυνατότητα επιμερισμού του κινδύνου, η διάχυση των πληροφοριών, η εταιρική διακυβέρνηση, η διαχείριση κινδύνων, η δυνατότητα απορρόφησης ζημιών και ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσεων. Θα εξετασθεί πώς η Βασιλεία II επηρεάζει τους παράγοντες αυτούς και επομένως αν συμβάλλει ή μη στην

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ Basel II		
Βαθμός Ευαισθησίας στον κίνδυνο	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ
χαμηλός	Τυποποιημένη (Standardised)	Βασικού δείκτη (Basic Indicator)
μέτριος	Θεμελιώδης εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB foundation)	Τυποποιημένη (Standardised) Εναλλακτική Τυποποιημένη
υψηλός	Προηγμένη βάση εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB Advanced)	Προηγμένη (Advanced Measurement approaches)

1. Επιμερισμός του Κινδύνου

Είναι προφανές ότι η ραγδαία αύξηση του μεγέθους και της πολυπλοκότητας της αγοράς πρόσθεσε νέες διαστάσεις στη διαδικασία της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας. Μια από

τις σημαντικότερες καινοτομίες είναι η τιτλοποίηση απαιτήσεων και η χρήση πιστωτικών παραγώγων. Το νέο πλαίσιο εισάγει για πρώτη φορά ρυθμίσεις για τις τράπεζες που χρησιμοποιούν την τεχνική της τιτλοποίησης για τη μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου εκτός των ισολογισμών τους και αναγνωρίζει τα πιστωτικά παράγωγα ως τεχνική μείωσης του κινδύνου. Αυτό αναμένεται να βοηθήσει σε ορθότερο επιμερισμό του κινδύνου μέσα στο τραπεζικό σύστημα. Η μεταφορά όμως του πιστωτικού κινδύνου έχει δημιουργήσει νέους φορείς κινδύνου που σε πολλές περιπτώσεις είναι έξω από το τραπεζικό σύστημα και πέρα από τα όρια εφαρμογής της Βασιλείας II. Οι εταιρείες επενδύσεων υψηλής μόχλευσης (hedge funds) είναι ένα τέτοιο παράδειγμα, οι οποίες έχουν σημαντικές τοποθετήσεις σε πιστωτικά παράγωγα χωρίς να υπόκεινται σε ρυθμιστικούς κανόνες. Ο επιμερισμός του κινδύνου για τους τομείς που βρίσκονται εκτός εποπτικού πλαισίου, και συνεπώς εκτός Βασιλείας II, παραμένει ένα σημείο που είναι δυνατό να αποτελέσει πηγή κινδύνων με αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του συστήματος.

2. Διάχυση Πληροφοριών

Η Βασιλεία II δίνει μεγάλη έμφαση στη διαφάνεια και τη διάχυση των πληροφοριών, αφού αφιερώνει ολόκληρο τον τρίτο πυλώνα στην πειθαρχία της αγοράς. Η έννοια της πειθαρχίας στην αγορά δεν είναι καινούργια και μπορεί να αναχθεί στο αόρατο χέρι (invisible hand) του Άνταμ Σμιθ. Στη σύγχρονη χρηματοοικονομική θεωρία παίρνει πιο συγκεκριμένη μορφή και νοείται ως το σύνολο των μέτρων που μπορούν να υιοθετήσουν ομαδικά οι παράγοντες της αγοράς για να «τιμωρήσουν» μια τράπεζα σε περίπτωση υπερβολικής ανάληψης κινδύνων. Η «τιμωρία» μπορεί να εκδηλωθεί ως αποτέλεσμα τιμής (price effect), όπου οι επενδυτές απαιτούν μεγαλύτερη απόδοση για τα ομόλογα της

τράπεζας, ως αποτέλεσμα ποσότητας (quantity effect), όπου οι καταθέτες αποσύρουν τα κεφάλαιά τους από την τράπεζα ή ως αποτέλεσμα αξίας (valuation effect), όπου οι παράγοντες της αγοράς οδηγούν σε μείωση την αξία της μετοχής. Για την επιβολή πειθαρχίας, οι παράγοντες της αγοράς πρέπει να έχουν τα κατάλληλα κίνητρα, και το ισχυρότερο κίνητρο είναι η πιθανότητα να υποστούν ζημιά και να απολέσουν κάποια από τα κεφάλαιά τους. Σε αυτή την περίπτωση, για να επιβάλλουν πειθαρχία πρέπει να έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να αξιολογήσουν μια τράπεζα, την ικανότητα να ερμηνεύσουν κατάλληλα τις πληροφορίες καθώς και την ικανότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις των τραπεζών. Η Βασιλεία II εστιάζεται κυρίως στο πρώτο και αγνοεί τα άλλα δύο. Θεωρεί την πληροφορία ως ομοιογενές αγαθό, όπου το περισσότερο είναι πάντα καλύτερο από το λιγότερο, και επιβάλλει στις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές, την υποχρέωση δημοσιοποίησης πολλών πληροφοριών. Όμως, η πειθαρχία της αγοράς εξαρτάται και από την ικανότητα της αγοράς να αξιολογεί την οικονομική θέση των τραπεζών, καθώς, και την ικανότητά της να επιβάλει διορθωτικές ενέργειες που αντανακλούν αυτές τις αξιολογήσεις. Το νέο πλαίσιο αγνοεί τις δύο αυτές παραμέτρους.

3. Εταιρική Διακυβέρνηση

Ως εταιρική διακυβέρνηση νοείται το σύνολο των συστημάτων και διαδικασιών που έχουν θεσμοθετηθεί για την επίλυση αντιθέσεων εντός των τραπεζών. Η Επιτροπή της Βασιλείας έχει δημοσιοποιήσει οκτώ αρχές που οριοθετούν την έννοια της ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης στις τράπεζες. Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας II δίνει μεγάλη βαρύτητα στις αρχές αυτές και απαιτεί από τις τράπεζες, ιδίως αυτές που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθόδους μέτρησης και διαχείρισης των κινδύνων, να υιοθετήσουν ένα ισχυρό και αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, το διοικητικό συμβούλιο, η

διοίκηση, η εσωτερική επιθεώρηση και οι λειτουργίες ελέγχου, καλούνται να αναπτύξουν υπευθυνότητες για διαφορετικές πτυχές των συστημάτων. Το διοικητικό συμβούλιο να εγκρίνει τις βασικές πτυχές των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων, η διοίκηση να κατανοεί τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των συστημάτων, ενώ η εσωτερική επιθεώρηση καλείται να ελέγξει τουλάχιστο μια φορά τον χρόνο τις διαδικασίες. Παράλληλα κάθε τράπεζα πρέπει να δημιουργήσει λειτουργίες ελέγχου που θα εξετάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα την αποτελεσματικότητα των συστημάτων. Τέλος, το νέο πλαίσιο απαιτεί την υλοποίηση συστήματος αναφορών ώστε η πληροφόρηση να φθάνει στα ανώτατα διοικητικά κλιμάκια. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν ένα σύστημα ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς, αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι καλά συστήματα με κακή εταιρική διακυβέρνηση μπορεί να δημιουργήσει πηγές κινδύνου που να επηρεάσουν αρνητικά τη σταθερότητα.

4. Διαχείριση Κινδύνων

Το πλαίσιο της Βασιλείας II έχει δύο κύρια χαρακτηριστικά, παρέχει κίνητρα (incentive-based) και επικεντρώνεται στον κίνδυνο (risk-based). Δίνει κίνητρα για να αναπτυχθούν συστήματα διαχείρισης των κινδύνων και έχει εδραιωθεί η πεποίθηση ότι η Βασιλεία II δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια υποχρέωση προς την εποπτική αρχή, αλλά μια ευκαιρία για βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης των κινδύνων. Αν οι τράπεζες εκμεταλλευθούν αυτή την ευκαιρία θα καταλήξουν σε καλύτερη αναγνώριση, ποσοτικοποίηση και εκτίμηση του κινδύνου. Οι διαδικασίες αυτές δεν είναι καινούργιες, αλλά θα γίνουν πιο συστηματοποιημένες και αυστηρές, με αποτέλεσμα, να μειώνεται η πιθανότητα κακών αποφάσεων, αλλά και να υπάρχει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο θα ενεργοποιείται νωρίς και θα λαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες. Ιδιαίτερα ωφελημένες αναμένεται να είναι οι μικρότερες και οι λιγότερο εξελιγμένες

τράπεζες. Κατ' ουσία, τους παρέχεται δωρεάν ένα ολόκληρο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, το οποίο αν επιχειρούσαν να αναπτύξουν μόνες τους θα απαιτούσε σημαντικούς επενδυτικούς πόρους. Τώρα το σύστημα είναι έτοιμο και καλούνται να στρέψουν τους πόρους στην υλοποίησή του. Γενικά, η συμβολή της Βασιλείας II στη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα μέσω αυτού του παράγοντα είναι αναμφισβήτητη.

5. Δυνατότητα απορρόφησης ζημιών

Το πλαίσιο της Βασιλείας II υιοθετεί την αρχή ότι οι προβλέψεις καλύπτουν αναμενόμενες ζημιές, ενώ τα κεφάλαια μη αναμενόμενες ζημιές. Οι τράπεζες που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθοδολογίες πρέπει να εκτιμήσουν τις παραμέτρους κινδύνου (ύψος ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - exposure at default - EAD, πιθανότητα αθέτησης - probability of default - PD και ζημία ως ποσοστό του ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - loss given default - LGD) που τις οδηγούν στον υπολογισμό των αναγκαίων προβλέψεων και κεφαλαίων. Συνεπώς, δημιουργείται μια ασπίδα προστασίας η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την απορρόφηση ζημιών, χωρίς να κλονισθεί η ευρωστία της τράπεζας. Βεβαίως, δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής, ότι οι εκτιμήσεις συνήθως αντανακλούν την ιστορική εμπειρία. Τα αποτελέσματα των υποδειγμάτων είναι συνάρτηση των στοιχείων με τα οποία τροφοδοτούνται και συνήθως δεν μπορούν να είναι προσανατολισμένα στο μέλλον. Το νέο πλαίσιο απαιτεί η εκτίμηση των παραμέτρων να λαμβάνει υπόψη όλες τις φάσεις του οικονομικού κύκλου, αλλά αυτό, προς το παρόν, είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί. Συνεπώς, οι ζημιές που εκτιμώνται απεικονίζουν ιστορική εμπειρία και όχι μελλοντικά γεγονότα. Το πρόβλημα αμβλύνεται, εν μέρει, με την υποχρέωση των τραπεζών να διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

(stress testing). Οι ασκήσεις αυτές είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για λήψη αποφάσεων και άσκηση πολιτικής αλλά δεν πρέπει να λησμονούμε ότι είναι επίσης προσανατολισμένες στο παρελθόν με δυνατότητα εκτίμησης της αναμενόμενης ζημιάς. Η μη αναμενόμενη ζημιά δεν μπορεί να εκτιμηθεί, ακριβώς, γιατί είναι μη αναμενόμενη. Όταν η ακραία κατάσταση εξελιχθεί σε κρίση, τότε τα κεφάλαια συχνά δεν είναι επαρκή. Συνεπώς, ορισμένες φορές, τίθεται σε αμφιβολία η δυνατότητα του κεφαλαίου να απορροφήσει μη αναμενόμενες ζημιές, σε αντίθεση με τη λογική του πλαισίου της Βασιλείας II. Περαιτέρω, το ερώτημα που συχνά ανακύπτει είναι, ποιους κινδύνους καλύπτουν τα κεφάλαια. Με βάση τη λογική του νέου πλαισίου, τα κεφάλαια προορίζονται να καλύψουν μικροοικονομικούς κινδύνους (πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς κ.λπ.), αλλά αγνοούν τους μακροοικονομικούς κινδύνους, δηλαδή τους κινδύνους που δημιουργεί το μάκρο-περιβάλλον. Το θέμα είναι, ποια μορφή κινδύνων επηρεάζει περισσότερο τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα. Αν η σταθερότητα του συστήματος εξαρτάται από την ευρωστία των μονάδων που το απαρτίζουν και οι μικροοικονομικοί κίνδυνοι έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα, τότε η επίπτωση της Βασιλείας II αναμένεται να είναι θετική. Αν η σταθερότητα του συστήματος εξαρτάται από μακροοικονομικές μεταβλητές και η επίδραση του μάκρο-περιβάλλοντος είναι σημαντική, τότε η Βασιλεία II έχει μικρή επίπτωση, διότι δεν είναι σχεδιασμένη να λαμβάνει υπόψη αυτούς τους κινδύνους.

6. Κίνδυνος Μετάδοσης Κρίσεων

Η μετάδοση κρίσεων στο σύγχρονο χρηματοοικονομικό σύστημα εξαρτάται από τον βαθμό συσχέτισης μεταξύ των τραπεζών και από τον τρόπο αντίδρασης των εποπτικών αρχών σε μια κρίση. Η συσχέτιση μεταξύ των τραπεζών, ως αποτέλεσμα της διατραπεζικής αγοράς και των επενδύσεων που υπόκεινται σε κοινούς παράγοντες κινδύνου, δεν

λαμβάνεται υπόψη από τη Βασιλεία II και συνεπώς η συμβολή της αναμένεται μικρή. Αντίθετα, η Βασιλεία II αναμένεται να βελτιώσει τη δυνατότητα παρέμβασης των εποπτικών αρχών μέσω του Πυλώνα II, καθώς και την προβλεπόμενη συνεργασία των εποπτών στα πλαίσια της εποπτείας διασυνοριακών ομίλων. Η συνεργασία αυτή υφίσταται και τώρα, αλλά αναμένεται ότι θα ενδυναμωθεί στις περιπτώσεις συστημικά σημαντικών τραπεζών και διασυνοριακής κρίσης, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα μετάδοσης της κρίσης.

Κεφάλαιο 6^ο

Βασιλεία III

Όταν το 2007 ξέσπασε η παγκόσμια χρηματοοικονομική «αναταραχή» το νέο, τότε, πλαίσιο της Βασιλείας II δεν είχε εφαρμοστεί παρά σε ελάχιστες χώρες. Η εφαρμογή του από το σύνολο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έγινε το 2008, παράλληλα με τη μετεξέλιξη της αναταραχής σε χρηματοοικονομική κρίση. Η χρηματοπιστωτική αυτή κρίση ανέδειξε ωστόσο την ανεπάρκεια της Βασιλείας II και την ανάγκη αναθεώρησης του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου με γνώμονα την ενδυνάμωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Προς τον σκοπό αυτό, Η επιτροπή της Βασιλείας στις 16 Δεκεμβρίου 2010 δημοσίευσε δύο σημαντικές εκθέσεις με τίτλο:

1. Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, ένα παγκόσμιο κανονιστικό πλαίσιο για τα τραπεζικά συστήματα και την ανθεκτικότητα των τραπεζών, και

2. Basel III: International framework for Liquidity risk measurement, standards and monitoring, ένα διεθνές πλαίσιο για την μέτρηση του κινδύνου ρευστότητας, τα πρότυπα και την παρακολούθηση.

Οι παραπάνω εκθέσεις που σήμερα είναι γνωστές ως Βασιλεία III, αποτελούν την πιο ουσιαστική απάντηση της επιτροπής στην πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση. Το νέο πλαίσιο προληπτικής εποπτείας αποτελεί βελτίωση και συμπλήρωση του υφιστάμενου και όχι μια καινούργια συμφωνία, και ως σκοπό έχει την ενδυνάμωση της σταθερότητας του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος κινούμενο προληπτικά σε δύο επίπεδα: μικροοικονομικό και μακροοικονομικό. Οι αλλαγές του νέου πλαισίου μπορούν να καταταγούν από συστημική άποψη σε δύο κατηγορίες:

1. διατάξεις του υπάρχοντος κανονιστικού πλαισίου Βασιλεία II στις οποίες επέρχονται τροποποιήσεις και προσθήκες:

- ίδια κεφάλαια και
- κάλυψη των τραπεζών έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο.

2. διατάξεις που αποτελούν καινοτόμα στοιχεία του νέου πλαισίου:

- συντελεστής μόχλευσης,
- συντελεστής κάλυψης ρευστότητας,
- συντελεστής καθαρής σταθερής χρηματοδότησης,
- εργαλεία παρακολούθησης του κινδύνου ρευστότητας
- κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης και
- αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα.

Ως εναρκτήρια ημερομηνία σταδιακής εφαρμογής των νέων διατάξεων είχε οριστεί η 1η Ιανουαρίου 2013 με στόχο η προσαρμογή των τραπεζών να είναι σταδιακή μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2019. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει την οδηγία 2013/36/ΕΕ 51 και τον κανονισμό 575/2013 με τα οποία ενσωματώνονται στο ευρωπαϊκό δίκαιο οι κανόνες της Βασιλείας III. Η ενσωμάτωση των παραπάνω διατάξεων στο Ελληνικό δίκαιο έγινε με το

N.4261/2014. Στη συνέχεια αναλύονται οι κυριότερες διατάξεις του νέου εποπτικού πλαισίου.

6.1. Οι στόχοι της Βασιλείας III

Οι νέοι κανόνες της Βασιλείας III αποτέλεσαν ένα σημαντικό βήμα στη μείωση της αβεβαιότητας γύρω από τον τραπεζικό κλάδο και βοήθησαν στο «ξεκαθάρισμα του τοπίου», όπως σχολιάζουν οι διεθνείς αναλυτές. Οι νέοι κανόνες της Βασιλείας βοήθησαν στην ώθηση της οικονομίας, αύξησαν την αξιοπιστία του ρυθμιστικού περιβάλλοντος, μείωσαν τον κίνδυνο επανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών και επιτάχυναν τη διανομή κεφαλαίων ανάμεσα στις τράπεζες που είχαν καλή κεφαλαιακή θέση, τονίζει η UBS⁶ σε αναφορές της. Όπως επισημαίνει, η αγορά αναμένεται να αντιδράσει θετικά στα νέα αυτά και στο βραχυπρόθεσμο διάστημα αναμένεται ο τραπεζικός κλάδος να οδηγηθεί σημαντικά σε υψηλότερα επίπεδα. Οι τράπεζες με χαμηλούς κεφαλαιακούς δείκτες μπορεί να δεχθούν άμεσα rating από την αγορά, καθώς ο κίνδυνος άντλησης κεφαλαίων άμεσα, έχει μειωθεί. Σε αυτό το πλαίσιο, η UBS προτιμά τράπεζες με καλή κεφαλαιακή βάση και καλές πλατφόρμες χρηματοδότησης, καθώς αυτές είναι που θα μπορέσουν να επωφεληθούν το περισσότερο από τους νέους κανόνες, αφού βρίσκονται σε καλύτερη θέση να προχωρήσουν πιο επιθετικά σε δανεισμό.

---

⁶ Η UBS AG είναι μια ελβετική εταιρεία παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η οποία έχει συσταθεί στο Καντόνι της Ζυρίχης και έχει την έδρα της στη Ζυρίχη και στη Βασιλεία. Η εταιρεία παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικής τραπεζικής σε ιδιωτικούς, εταιρικούς και θεσμικούς πελάτες παγκοσμίως και θεωρείται γενικά ότι είναι μια τράπεζα αγκυλών. Στην Ελβετία, οι υπηρεσίες αυτές προσφέρονται και σε ιδιώτες πελάτες. Το όνομα UBS ήταν αρχικά συντομογραφία για την Union Bank of Switzerland, αλλά έπαψε να αποτελεί αντιπροσωπευτική συντομογραφία μετά τη συγχώνευση της τράπεζας με την Swiss Bank Corporation το 1998. Η εταιρεία εντοπίζει την προέλευσή της μέχρι το 1856, όταν ιδρύθηκε η παλαιότερη από τις τράπεζές της. Η UBS διαθέτει πάνω από 2,8 τρισεκατομμύρια CHF σε επενδεδυμένα περιουσιακά στοιχεία και παραμένει κύριος πάροχος υπηρεσιών λιανικής τραπεζικής και εμπορικής τραπεζικής στην Ελβετία. Είναι η μεγαλύτερη τράπεζα στην Ελβετία που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 50 χώρες με 59.387 υπαλλήλους σε όλο τον κόσμο από το 2016.

Οι κανόνες αυτοί καλύπτουν τις παρακάτω περιοχές:

1.Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών

Από την αρχή της κρίσης έγινε σαφές ότι κίνδυνοι, οι οποίοι ενυπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών των τραπεζών (trading book), είχαν υποεκτιμηθεί, ιδίως στις περιπτώσεις που αυτοί αφορούσαν είτε σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα οποία είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αγορές με μικρή συναλλακτική δραστηριότητα, είτε ανοίγματα έναντι εταιρειών ειδικού σκοπού. Η Βασιλεία III επιτυγχάνει μια πιο ακριβή αποτύπωση των κινδύνων που απορρέουν από τις εμπορικές δραστηριότητες (trading activities) των τραπεζών, καθώς αυξάνει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών κατά τρεις με τέσσερις φορές, κατά μέσο όρο, σε σχέση με αυτές που προβλέπονταν από το προηγούμενο πλαίσιο.

2.Ρευστότητα

Η υποεκτίμηση των αναληφθέντων κινδύνων από τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στις συγκεκριμένες αγορές οδήγησε σε αύξηση της αβεβαιότητας και σε δυσλειτουργίες των αγορών χρήματος με αρνητικές επιπτώσεις για τις τράπεζες που στηρίζονταν υπερβολικά σε αυτές για άντληση ρευστότητας. Είναι γνωστή η περίπτωση της Northern Rock, όπου μια τράπεζα με ισχυρή κεφαλαιακή βάση αναγκάστηκε να προσφύγει στο κράτος για να καλύψει τις ανάγκες της σε ρευστότητα, καθώς οι αγορές χρήματος στις οποίες στηριζόταν, υπερβολικά, για τη χρηματοδότησή της ουσιαστικά, δεν λειτουργούσαν. Το νέο πλαίσιο περί ρευστότητας εισάγει δύο δείκτες αξιολόγησης της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων:

- α) Το Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας, ο οποίος προβλέπει ότι οι τράπεζες θα πρέπει να διαθέτουν ανά πάσα στιγμή επαρκή αποθέματα ρευστών ή

εύκολα ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων, ώστε να μπορούν να «επιβιώσουν» υπό ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες χρηματοδότησης και
β) το Δείκτη Σταθερής Καθαρής Χρηματοδότησης που διασφαλίζει ισόρροπη δομή χρηματοδότησης με έμφαση στις σταθερές πηγές αυτής.

3. Ίδια Κεφάλαια

Τα ίδια κεφάλαια αποτελούνται από διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα με ειδικά χαρακτηριστικά και, ιδίως, διαφορές στη δυνατότητά τους να απορροφούν ζημιές, που για το λόγο αυτό κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες: βασικά, κύρια και πρόσθετα, και συμπληρωματικά, κύρια και πρόσθετα. Είναι γνωστό, ότι τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι η βάση της ευρωστίας τους. Είναι, λοιπόν, πολύ σημαντικό να είναι επαρκή τόσο από άποψη ποσότητας, όσο και ποιότητας. Το πλαίσιο της Βασιλείας III καλύπτει και τις δύο αυτές ανάγκες, καθώς, αφενός θέτει αυστηρά κριτήρια για τα χρηματοοικονομικά μέσα που θα μπορούν να περιλαμβάνονται στις διάφορες κατηγορίες των ιδίων κεφαλαίων, και αφετέρου αυξάνει τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων ως προς το Σταθμισμένο κατά Κίνδυνο Ενεργητικό (ΣΚΕ), τόσο για το σύνολό τους όσο και, ιδιαίτερα, για τις κατηγορίες με την μεγαλύτερη ικανότητα απορρόφησης ζημιών. Ειδικότερα καθορίζεται ότι τα «καλύτερης ποιότητας» κεφάλαια, τα οποία αντιπροσωπεύονται από τα κεφάλαια που αποτελούν περιουσία των μετόχων και τα οποία απορροφούν πλήρως ζημιές, τόσο κατά τη λειτουργία όσο και σε περίπτωση παύσης λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος, δεν πρέπει να αποτελούν ποσοστό μικρότερο του 4,5% Σ.Κ.Ε. Το όριο αυτό δε, θα πρέπει να τηρείται μετά την αφαίρεση από την περιουσία των μετόχων των στοιχείων που σήμερα αφαιρούνται από το σύνολο, είτε των ιδίων κεφαλαίων, είτε των βασικών ιδίων κεφαλαίων. Σημαντική από σημειολογικής απόψεως είναι και η μετονομασία των βασικών κυρίων

κεφαλαίων από «Core Tier 1» σε «Common Equity Tier», που θα μπορούσε να αποδοθεί ως «Περιουσιακά Στοιχεία Κοινών Μετόχων». Επιπλέον, η Βασιλεία III προβλέπει την τήρηση ενός «περιθωρίου διατήρησης κεφαλαίων», που ανέρχεται σε 2,5% επί του Σ.Κ.Ε. και αποτελείται εξολοκλήρου από περιουσιακά στοιχεία των μετόχων. Το περιθώριο αυτό θα χρησιμοποιείται για την απορρόφηση ζημιών σε περιόδους οικονομικής δυσπραγίας, η δε μείωσή του θα οδηγεί σε αναλογικά αυξανόμενους περιορισμούς στη διανομή μερίσματος, «μπόνους» στο προσωπικό κ.λπ. Συμπληρωματικά προς το «περιθώριο διατήρησης κεφαλαίων» θα λειτουργεί το «αντικυκλικό περιθώριο», το οποίο θα αυξομειώνεται εντός της κλίμακας 0 - 2,5% επί του Σ.Κ.Ε., ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες. Σκοπός του περιθωρίου αυτού είναι να αντιμετωπισθεί η υπερκυκλική συμπεριφορά των τραπεζών, ήτοι η «βίαιη» απομόχλευση (deleveraging) σε περιόδους ύφεσης μετά από ανεξέλεγκτη πιστωτική επέκταση σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης. Τα συνολικά εποπτικά ίδια κεφάλαια θα πρέπει να ανέρχονται σε 10,5% του Σ.Κ.Ε. περιλαμβανομένου του περιθωρίου διατήρησης, εξαιρουμένου του αντικυκλικού περιθωρίου.

4.Μόχλευση

Ανασταλτικά έναντι της υπερκυκλικότητας της συμπεριφοράς των τραπεζών αναμένεται να λειτουργήσει και το όριο που θα εισαχθεί για τον Δείκτη Μόχλευσης. Ο εν λόγω δείκτης θα υπολογίζεται ως ο λόγος των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ανοιγμάτων εκτός ισολογισμού και των θέσεων σε παράγωγα, και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο, το οποίο αρχικά προτείνεται να ανέρχεται σε 3%. Η υποχρέωση τήρησης του ορίου αυτού, θα διασφαλίζει ότι οι τράπεζες δεν θα αυξάνουν το δανεισμό τους υπέρμετρα. Θα αποθαρρύνει, επίσης, την επιλεκτική χρήση κανονιστικών

ρυθμίσεων (regulatory arbitrage) που ενδεχομένως να επηρέαζαν τον, υπολογιζόμενο με βάση το Σ.Κ.Ε., Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας, ενώ αντιμετωπίζει εν μέρει και τον «κίνδυνο υποδείγματος» από μη σωστή απεικόνιση του κινδύνου, στη στάθμιση των στοιχείων ενεργητικού. Τέλος, επισημαίνεται ότι, αν και ήδη έχει αποφασισθεί ότι τα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα συστημικής σημασίας οφείλουν να ακολουθούν πιο αυστηρούς κανόνες, π.χ. θα έχουν αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις, οι σχετικοί κανόνες δεν έχουν δημοσιοποιηθεί ακόμη, κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος.

6.2. Τα πλεονεκτήματα του πλαισίου της Βασιλείας III

Ο Wellink, επισημαίνει ότι με τη Βασιλεία III:

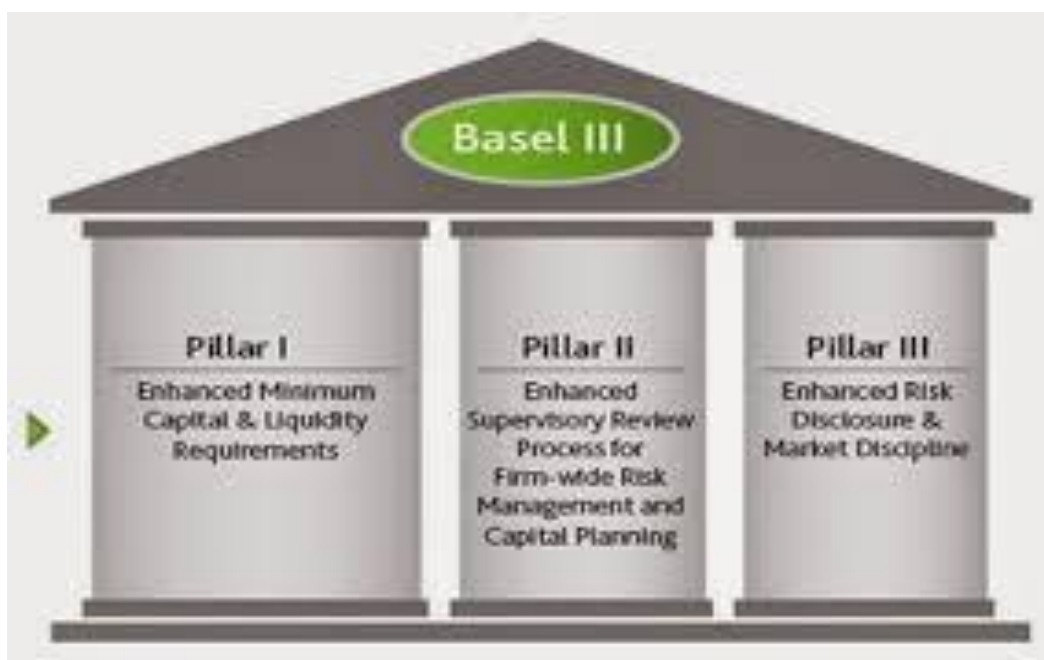
Αυξάνεται σημαντικά η ποιότητα και η ποσότητα των τραπεζικών κεφαλαίων, με μεγαλύτερη έμφαση στα ίδια κεφάλαια. Εισάγεται ένας απλός δείκτης μόχλευσης, ο οποίος θα λειτουργήσει ως ασπίδα προστασίας ενάντια στην υπερβολική μόχλευση. Μια τρίτη διάσταση της Βασιλείας III είναι η χρήση κεφαλαιακών δεικτών, με το κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης να παρέχει στις τράπεζες ένα ισχυρό κίνητρο να δημιουργούν ένα επιπλέον κεφάλαιο στις ανοδικές περιόδους, ενώ το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα συμβάλει στην προστασία των τραπεζών από τις επιπτώσεις της προ-κυκλικότητας. Τέλος, η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και τα πρότυπα ρευστότητας θα διασφαλίζουν ότι, οι τράπεζες θα διαχειρίζονται πιο αποτελεσματικά τον παραπάνω κίνδυνο, διατηρώντας επαρκή αποθέματα ρευστότητας.

6.3. Οι επιπτώσεις του πλαισίου της Βασιλείας III

Η Fitch Rating εκτιμά σε έκθεσή της, πως με το νέο εποπτικό πλαίσιο, τα 29 παγκόσμια συστημικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (G-SIFI) θα χρειαστούν πρόσθετα κεφάλαια ύψους 566 δισ. δολαρίων για να καλύψουν τους νέους κεφαλαιακούς κανόνες, μέχρι και την πλήρη εφαρμογή του πλαισίου την 1^η Ιανουαρίου 2019. Επίσης, επισημαίνει πως οι εποπτικές αρχές πιθανότητα θα πιέσουν τα πιστωτικά ιδρύματα να πετύχουν τους κεφαλαιακούς τους στόχους νωρίτερα. Ο οίκος εκτιμά πως η Βασιλεία III θα επιφέρει μία μείωση στη μέση απόδοση των ιδίων κεφαλαίων (ROE) των τραπεζών άνω του 20%. Η μείωση στην απόδοση των ιδίων κεφαλαίων θα συμβεί, καθώς, τα πιστωτικά ιδρύματα για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη κεφαλαίων δεν θα προβούν σε διανομή κερδών προς τους μετόχους τους τα επόμενα έτη. Η πώληση ή εκκαθάριση ανοιγμάτων που υπόκεινται σε υψηλούς συντελεστές στάθμισης σύμφωνα με το νέο πλαίσιο θα αποτελέσει μία ακόμα στρατηγική των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Κεφάλαιο 7^ο

Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία κατανοήσαμε ότι η κρίση που ξεκίνησε το 2007, έφερε στην επιφάνεια τις αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος και ανάδειξε την ανάγκη για ένα αυστηρότερο εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο. Η επιτροπή της Βασιλείας αποτελεί την κινητήρια δύναμη για τον εκσυγχρονισμό, τη διαμόρφωση και τη σταδιακή σύγκλιση των εποπτικών συστημάτων που διέπουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα σε διεθνές επίπεδο.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη, τα αίτια που μας οδήγησαν στη κρίση, αναγνώρισε τις αδυναμίες του υφιστάμενου εποπτικού πλαισίου και προχώρησε στην αναδιάρθρωσή του. Το νέο εποπτικό πλαίσιο γνωστό ως Βασιλεία III, γίνεται αυστηρότερο, τροποποιεί κάποιες από τις υφιστάμενες διατάξεις, κυρίως στον ορισμό των κεφαλαιακών διατάξεων των τραπεζών, προσθέτει όμως και καινοτόμα στοιχεία, δίνοντας έμφαση στο περιορισμό του συστημικού κινδύνου και τον έλεγχο της ρευστότητας. Στόχος του νέου πλαισίου είναι να ενισχύσει τη σταθερότητα και τη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ώστε να μειωθούν οι πιθανότητες επέλευσης μελλοντικών κρίσεων αλλά και αν αυτές επέλθουν να είναι μικρότερης έντασης.

Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι η Βασιλεία είναι χρήσιμη γιατί μπορεί να αποτρέψει μικρής έντασης κρίσεις θεσπίζοντας ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια στις τράπεζες και υποχρεώνοντάς τες στη δημοσίευση συγκεκριμένων πληροφοριών. Αλλά, χωρίς αυτό να σημαίνει πως, επειδή η Βασιλεία δεν μπορεί να αποτρέψει κάποια μεγάλη κρίση από ότι έχει δείξει έως σήμερα, ότι ακυρώνεται η συνολική προσπάθεια της Βασιλείας λόγω της

Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

αδυναμίας της να προστατεύσει από τη συγκεκριμένη κρίση. Επιπλέον, δεν είναι απαραίτητη αν λειτουργεί μόνο σε ήσσονος σημασίας κρίσεις αφού αυτές αντιμετωπίζονται ικανοποιητικά και από το ίδιο το σύστημα.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Τα ερευνητικά ερωτήματα εξειδικεύουν τη γενική θεματική περιοχή είναι:

1. Τι είναι η Επιτροπή της Βασιλείας;
2. Τι είναι η Βασιλεία I;
3. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της Βασιλείας I;
4. Ποια είναι τα μειονεκτήματα της Βασιλείας I;
5. Γιατί δεν επαρκούσε η Βασιλεία I;
6. Τι είναι η Βασιλεία II;
7. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της Βασιλείας II;
8. Ποια είναι τα μειονεκτήματα της Βασιλείας II;
9. Γιατί δεν επαρκούσε η Βασιλεία II;
10. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις της Βασιλείας II;
11. Τι είναι η Βασιλεία III;
12. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της Βασιλείας III;
13. Ποια είναι τα μειονεκτήματα της Βασιλείας III;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την επίτευξη της εργασίας ήταν:

1. Δειγματοληψία μέγιστης ποικιλίας- ανομοιογένειας συγγραμμάτων για την καλύτερη επιλογή και την κατανόηση του θέματος.
2. Καταβολή μέγιστης απόδοσης του θέματος.
3. Προσπάθεια του χρονικού πλαισίου που μου δόθηκε.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω:

1. Από την ενημέρωση από πανεπιστημιακούς καθηγητές.
2. Από την ενημέρωση και συνέντευξη με τραπεζικούς υπαλλήλους σε τμήματα της τραπεζής.
3. Διάβασα βιβλία και διδακτορικά πάνω στα πλαίσια της Βασιλείας.
4. Ενημερώθηκα από διαδικτυακούς ιστιότοπους.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Αφού ενημερώθηκα και έκανα την σωστή συλλογή στοιχείων για το θέμα, έπειτα προσπάθησα να απαντήσω λεπτομερώς στα ερευνητικά ερωτήματα που είχα θέσει.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Το χρονοδιάγραμμα που ακολουθήθηκε ήταν:

1. Ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης ήταν 2 μήνες.
2. Έρευνα πεδίου ήταν 2 μήνες.
3. Ανάλυση ήταν 1 μήνας.
4. Τελική εργασία ήταν 2 βδομάδες.
5. Παρουσίαση ήταν 1 ημέρα.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Οι περιορισμοί που αντιμετωπίστηκαν ήταν:

- 1) Η δυσκολία λόγου του εύρους των διδακτορικών εργασιών, καθώς και των διαδικτυακών ιστιότοπων προσπαθώντας κάθε φορά να επιλέξω μόνο κάποιες παραγράφους ώστε να εντοπίσω το θέμα και να μην επεκταθώ σε ανούσιες πληροφορίες για τον αναγνώστη.
- 2) Δυσκολία αντιμετώπιση και στην εύρεση ατόμων που θα μπορούσαν να μου μιλήσουν και να μου δώσουν πληροφορίες για το θέμα της Βασιλείας I, II και III.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνική βιβλιογραφία :

Γκόρτσος Χ. (2011), «Βασιλεία III»: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, Χρηματοπιστωτικό δίκαιο, τεύχος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Ευγενίδης Α., και Συριόπουλος Κ. (2012) Θεωρία ομολογιών, Τιμολόγηση, Διαχείριση, Ειδικά Θέματα, Πανεπιστήμιο Πατρών Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Καλφάογλου, Φ. (2006). Η επίπτωση του νέου πλαισίου υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων (Βασιλεία II) στην αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος.

Σαπουτζόγλου Γ., Πεντοτής Χ. (2009) Τραπεζική Οικονομική Τόμος Α,Β, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα

Σπανού Μαρία (2008) Βασιλεία. Ο γρηγορότερος δρόμος προς την κεφαλαιακή επάρκεια. (Προπτυχιακή Εργασία) Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Χριστόπουλος Α. και Ντόκας Ι., (2012), Θέματα τραπεζικής και χρηματοοικονομικής θεωρίας, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Φλώρος Ν., (2012), Η ευθύνη των χρηματοπιστωτικών αρχών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα

Ξένη βιβλιογραφία :

Fitch Rating (2012), «Stricter Basel III capital rules pose return on equity challenge for global banks»,

WellinkN. (2011), «The new framework for Banking supervision

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία :

www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/Library/opac.aspx

www.bis.org/publ/bcbs107.pdf.

www.euretiro.com/pistotikos-kindynos/

www.euretiro.com/trapeza-diethnon-diakanonismou/

www.euretiro.com/leitourgikos-kindynos/

www.hba.gr